

Н. С. Мороз

Навчально-науковий інститут права та психології
 Національного університету “Львівська політехніка”,
 фахівець деканату повної вищої освіти

ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ КОНТРОЛЮ У СФЕРІ ІНФОРМАТИЗАЦІЇ

© Мороз Н. С., 2016

У статті розглянуто питання щодо розуміння сутності контролю у сфері інформатизації, який є досить широкою і об’ємною правовою категорією. Він розглядається як один із способів забезпечення законності, і не обмежується лише колом питань, пов’язаних з дотриманням обов’язкових приписів – законів та інших нормативних актів, але й перевіряє доцільність діяльності, передбачає коригування дій. Ефективність контролю в сфері інформатизації суттєво зумовлений станом його теорії.

Ключові слова: інформація, інформатизація, контроль у сфері інформатизації.

Н. С. Мороз

ПОНЯТИЕ И СУЩНОСТЬ КОНТРОЛЯ В СФЕРЕ ИНФОРМАТИЗАЦИИ

В статье рассматриваются вопросы понимания сущности контроля в сфере информатизации, который является достаточно широкой и объемной правовой категорией. Он рассматривается как один из способов обеспечения законности и не ограничивается лишь кругом вопросов, связанных с соблюдением обязательных предписаний – законов и других нормативных актов, но и проверяет целесообразность деятельности, включает в себя корректировку действий. Эффективность контроля в сфере информатизации в существенной степени определяется состоянием его теории.

Ключевые слова: информация, информатизация, контроль в сфере информатизации.

N. S. Moroz

THE CONCEPT AND ESSENCE OF CONTROL IN THE FIELD OF INFORMATION

The article deals with the issue of understanding the essence of control in the field of information, which is pretty broad and voluminous legal category. It is considered as one way of ensuring the rule of law, and not limited to the range of issues related to compliance with mandatory regulations – the laws and regulations, but also checks the feasibility of activities includes adjusting actions. The effectiveness of informational control a substantial degree on the state of his theory.

Key words: information, information, control in the field of information.

Постановка проблеми. Проблема контролю в сфері інформатизації чи не найактуальніша та відповідальна в комплексі проблем сучасності. Це зумовлено широким впровадженням і використанням контролю у всіх сферах життя суспільства. Складність поняття “контроль у сфері інформатизації” полягає, перш за все, в тому, що в нормативних правових актах України не закріплено його легальне визначення. Законодавець, широко застосовує це поняття, але не пояснює, в чому полягає його зміст.

Аналіз дослідження проблеми. Питання, що стосуються різних аспектів отримання, зберігання, використання, захисту інформації, формування інформаційного суспільства, розробки інформаційної політики тощо були предметом дослідження багатьох учених, зокрема: В. Авер'янова, І. Арістової, І. Бачило, К. Белякова, Ю. Битяка, В. Білоуса, Т. Гамана, Є. Додіна, С. Єсімова, С. Гуцу, Р. Калюжного, В. Колпакова, В. Копилова, Б. Кормича, В. Ліпкана, О. Логінова, О. Олійника, В. Ортинського, О. Остапенка, А. Плитка, Г. Почепцова, В. Цимбалюка, Х. Ярмакі та інших. Однак у цих та низці інших праць мало місця відведено питанню контролю у сфері інформатизації, що актуалізується в сучасних умовах розвитку суспільства.

Мета статті полягає у дослідженні змісту та сутності поняття “контроль у сфері інформатизації”, зумовленого тим, що в сучасних умовах усе більшої ваги набувають складні об'єкти, контроль яких, з позиції інформатизації, не вписується у межі сформованих методологічних уявлень.

Виклад основного матеріалу. У широкому сенсі контроль у сфері інформатизації – це сукупність політичних, економічних та ідеологічних процесів і методів, покликаних забезпечити стабільність суспільства та державного ладу, дотримання соціального порядку, вплив на масову й індивідуальну свідомість.

У вузькому сенсі – контроль в сфері інформатизації – це перевірка дотримання рішень вищих організацій, розпоряджень різних рівнів управлінської системи певної організації, дотримання технічних, економічних, організаційних нормативів, виконання планових заходів, завдань, дотримання трудової дисципліни, правових норм тощо.

Контроль у сфері інформатизації (далі контроль) – це процедура, що встановлює володіє або не володіє контрольований об'єкт необхідною якістю. А. Файоль виділяє контроль в особливий елемент управління, зазначаючи, що елементами управління є передбачення, організація, розпорядництво, координування та контроль. Контроль полягає в перевірці, чи все відбувається згідно з прийнятою програмою, певними вказівками, встановленими принципами. Його метою є виявити помилки, щоб можна було їх виправити та уникнути повторення [1, с. 25].

Натомість О. Остапенко подає контроль як систему спостереження та перевірки відповідності функціонування об'єкта прийнятим управлінським рішенням: законам, планам, нормам, стандартам, правилам, наказам, виявлення допущених відхилень і визначення шляхів їх усунення [2, с. 8].

Сьогодні одна з проблем визначення сутності контролю у сфері інформатизації полягає в тому, що тісний зв'язок між контролем і управлінням не заперечується, однак відсутні праці, в яких прослідковується та межа, що розділяє управління і контроль, за якої вони, ефективно взаємодіючи, не замінюють і не дублюють один одного.

Доцільно погодитися з авторами навчального посібника “Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ” В. Середою, М. Гурковським, М. Ковалівим, які розглядали діяльність ОВС щодо забезпечення інформаційної безпеки в контексті діяльності засобів масової інформації. Автори зазначеної праці вважають, що система контролю у сфері інформатизації повинна мати загальні основи і принципи створення та функціонування, які єдині для всіх систем контролю, незалежно від сфери їх застосування [3, с. 332–334]. Елементами таких систем є: структура (об'єкт, суб'єкт, засоби контролю) механізм (принципи, цілі, методи, технологія) і процес контролю.

Процес контролю – це діяльність об'єднаних у певну структуру суб'єктів контролю, спрямована на гарантування досягнення найефективнішим способом поставлених цілей, шляхом реалізації певних завдань контролю і застосування відповідних принципів, методів і техніки контролю. Контроль також розглядають як систему спостереження і перевірки процесу функціонування об'єкта з метою усунення відхилень від заданих параметрів.

Польський учений Е. Старосьяк стверджував, що контроль сам по собі не становить первинної діяльності, він стосується дій, здійснюваних незалежно від контролю [4, с. 12].

Об'єктами контролю В. Авер'янов вважає аналіз виконання законів, указів і інших нормативних актів, дотримання стандартів і інших нормативно-технічних правил, нормоконтроль,

тобто розгляд правомірності прийняття правових актів, вивчення фактичної ситуації та оцінку вчинених дій [5, с. 455–456].

У Лімській декларації керівних принципів контролю, прийнятій на IX Конгресі Міжнародної організації вищих контрольних органів зазначається, що контроль не є самоціллю, а орієнтований на відмежування відхилень від прийнятих стандартів і порушення принципів законності, ефективності та економії витрачання матеріальних ресурсів [6].

М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури, автори популярного підручника “Основи менеджменту” підкреслюють, наприклад, таку сутнісну сторону контролю, яка характеризує його як необхідність для виявлення та вирішення виникаючих проблем раніше, ніж вони стануть незворотними [7, с. 422].

Важливою умовою раціональної організації контролю є розроблення його науково обґрунтованої класифікації. Множинність точок зору на проблеми класифікації контролю у сфері інформатизації свідчить про її складності та синтетичний характер. Сьогодні жодна із запропонованих у літературі класифікацій не враховує всього різноманіття видів контролю та не відповідає принципам системності.

Деякі автори розрізняють основні види контролю за суб'єктами, що здійснюють контрольні функції: держава, громадські організації, громадяни як приватні особи. На підставі цього можна зробити висновок про те, що за суб'єктами контроль поділяють на види: державний і громадський [8, с. 163].

Відповідно до структури суспільства контроль поділяється на державний і громадський (цивільний). Обидва ці види контролю становлять спосіб саморегуляції системи, що забезпечує впорядковану взаємодію її складових за допомогою нормативно-правового регулювання.

Сутність контролю у сфері інформатизації полягає в тому, що уповноважені на те державні органи та громадські організації, використовуючи організаційно-правові способи та засоби, з'ясовують, чи не допущені в діяльності підконтрольних органів влади, суб'єктів підприємницької діяльності у сфері інформатизації, їх посадових осіб порушення законності, і, якщо такі є, то своєчасно їх усувають, відновлюють порушені при цьому права, притягають винних до відповідальності, вживають заходів щодо запобігання порушень законності.

Отже, контроль передбачає здійснення кваліфікованого, професійного спостереження за тим, щоб фактична діяльність державних органів і посадових осіб, суб'єктів підприємницької діяльності у сфері інформатизації відповідала приписам, що містяться в законі, і в максимальному ступені забезпечувала б виконання ними своїх функцій, охорону правопорядку, інтереси суспільства, права та свободи громадян.

Контроль дозволяє отримати інформацію про стан законності в сфері інформатизації, про зміст і спрямованість діяльності у визначеній сфері, що сприяє виконанню нормативно-правових актів, які регулюють суспільні відносини.

Призначення контролю у сфері інформатизації полягає у спостереженні за відповідністю діяльності підконтрольного об'єкта тим приписам, які він отримує від керівної ланки. У процесі такого спостереження аналізується фактичний стан справ, зіставляється справжній стан з визначеними цілями, оцінюється діяльність і знаходяться шляхи усунення виявлених недоліків.

Факторами ефективності контролю є гласність діяльності органів управління, можливість отримання громадянами повної та достовірної інформації про діяльність державних і місцевих органів, включаючи інформацію щодо самого контролю, підвищення професіоналізму контрольних органів, розвиток громадської активності громадян.

Незважаючи на різноманіття тлумачень сутності поняття контролю у сфері інформатизації, слід зазначити, що в сучасних умовах він має достатній набір ознак, які дають змогу говорити про його автономність та відмежування від інших подібних понять.

Можна визначити такі основні ознаки контролю у сфері інформатизації. Владний характер, під яким розуміється не приналежність контрольних функцій лише органам влади, а отримання права контролю на підставі повноважень, наданих законами та іншими нормативно-правовими актами.

Об'єктом контролю у сфері інформатизації є законність і доцільність діяльності контролюваного, тому зазначимо, що під контролем у сфері, яка вивчається, розумітиметься перевірка відповідності діяльності органів державної влади та місцевого самоврядування, суб'єктів діяльності у сфері інформатизації не тільки нормам законодавства, але й громадським інтересам [4, с. 332].

Така розстановка пріоритетів дозволить охопити поняття законності та доцільності. Це, насамперед, обумовлено тим, що значна частина інформаційно-правового сегмента перебуває у сфері корпоративних актів [9, с. 17].

Між контролюючою інстанцією та контрольованим об'єктом існують відносини підконтрольності. У випадку з контролем у сфері інформатизації, такі відносини зазначені в Конституції, де говориться, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, який здійснює владу через своїх представників в органах державної влади і місцевого управління, зберігаючи право контролю представників і право безпосередньої участі в управлінні справами держави.

Більшість авторів, розглядаючи відмінності нагляду і контролю, виділяють дві базові відмінності: нагляд здійснюється щодо не підпорядкованих об'єктів, це лише спостереження і опротестування незаконних дій і актів, а контроль має на увазі змогу безпосередньо втручатися в діяльність контрольованих органів аж до скасування незаконних актів.

Контроль у сфері інформатизації включає спостереження за законністю та доцільністю діяльності, оцінку її правових, наукових, соціально-політичних, організаційно-технічних позицій [10, с. 155].

Розглядаючи процедуру контролю у сфері інформатизації, можна зазначити, що контроль полягає в проведенні певних дій. Набір цих дій має відмінні риси, викликані специфікою цілей суб'єкта і сутністю об'єкта. Але при цьому виділяється обов'язковий системний комплекс дій, тісно пов'язаних між собою, що повторюються, і не залежать від жодних чинників, числі зокрема і від цілей суб'єкта, виду об'єкта, часу, місця проведення та інших об'єктивних чинників:

- проведення спостереження, вимірювання фактичних показників (фактів і характеристик) і порівняння їх зі встановленими стандартами;
- визначення відхилень фактично отриманих даних від еталонних;
- документування результатів і доведення їх до суб'єктів контролю.

Доцільно зауважити, що такий підхід простежується у діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері зв'язку та інформатизації [11, с. 45].

Суть проведення цих дій полягає в отриманні контрольної інформації про об'єкт, а саме: в результаті зіставлення виявленого і зафіксованого стану підконтрольного об'єкта, з передбаченим наперед або певними нормами станом (еталоном стану об'єкта).

Отже, нам цікавий контроль як процес збору, обробки та аналізу інформації. Спрямований він на осіб – власників інформації, яка цікавить тих, хто здійснює контрольні заходи. Від ступеня доступності такої інформації, від готовності її власників йти на співпрацю в її наданні, від чіткості нормативного правового закріплення контрольних процедур безпосередньо залежить ефективність контролю.

У літературі можна зустріти твердження про існування інформаційного контролю у сфері інформатизації.

Наприклад, С. Єсімов зазначає, що упровадження інформаційно-комунікаційних технологій дає змогу на новому рівні здійснювати інформаційне забезпечення процесів прийняття організаційно-адміністративних рішень в органах державної влади [12, с. 175]. Водночас Н. Бортник, С. Єсімов, підкреслюючи інформаційне навантаження контролю як процесу, який притаманний контролю за його природою, допускають думку про існування контролю у сфері інформації [13, с. 17]. Щодо контролю у сфері інформатизації, то, на нашу думку, недоцільно зводити контроль лише до отримання відповідної інформації, проте в реальності може статися ситуація, коли саме відстеження того чи іншого явища стає якщо не єдиним, то визначальним призначенням контролю.

Контроль у сфері інформатизації не можна ототожнювати з цензурою. Однак підкреслимо, що поняття “контроль в сфері інформатизації” у вітчизняному законодавстві не використовується.

Контроль забезпечення доступу до інформації про діяльність державних органів і органів місцевого самоврядування відповідно до Закону України “Про доступ до публічної інформації” здійснюють керівники державних органів і органів місцевого самоврядування [14]. Нагляд за

виконанням державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими особами здійснюють органи прокуратури України.

Стаття 25 Закону України “Про доступ до судових рішень” закріплює положення про те, що контроль за забезпеченням доступу до інформації про діяльність судів здійснюють у межах своїх повноважень голови судів, Державна судова адміністрація України, уповноважені на здійснення зазначеного контролю члени органів суддівського співтовариства [15].

На забезпечення захисту державної таємниці спрямовані процедури контролю і нагляду. Закон України “Про державну таємницю” закріплює контрольні повноваження в цій галузі за Президентом України і Кабінетом Міністрів України [16].

Державний контроль за забезпеченням захисту державної таємниці здійснюється уповноваженими органами виконавчої влади. Закон закріплює, що міжвідомчий і відомчий контроль в органах державної влади здійснюють центральні органи виконавчої влади, уповноважені у сфері: забезпечення безпеки, оборони, зовнішньої розвідки, технічного захисту інформації і їхні територіальні органи, на які ця функція покладена законодавством України.

Контроль забезпечення захисту державної таємниці в Адміністрації Президента України, в апараті Верховної Ради, Уряду України організовується їх керівниками.

Контроль забезпечення захисту державної таємниці в судових органах та органах прокуратури організовують керівники цих органів. Нагляд за дотриманням законодавства при забезпеченні захисту державної таємниці та законністю прийнятих при цьому рішень здійснюють Генеральний прокурор України і підлеглі йому прокурори.

Висновки. Отже, контроль можна розглядати як процес збору інформації про відхилення контролюваного об’єкта від існуючої норми з можливістю впливу на нього з метою усунення виявлених відхилень і обмеження, щоб уникнути настання негативних наслідків.

Формування громадянського суспільства та правової держави в умовах європейської інтеграції вимагає посилення контролю діяльності органів влади. Жодна держава не може повноцінно функціонувати без розвиненої системи контролю в сфері інформатизації. Він проявляється в складній системі стримувань і противаг при реалізації принципу поділу влади, в відкритості та доступності державних органів, в їхній підзвітності народу, у взаємодії із засобами масової інформації, інститутами громадянського суспільства.

1. *Henri Fayol. Administration Industrielle et Générale, (Анри Файоль. Общее и промышленное управление) / пер. с фр. Б. В. Бабина-Кореня. – М., 1923. // Электронная публикация: Центр гуманитарных технологий. 28.08.2012. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: [http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5783].* 2. *Остапенко О. І. Стандартизація, якість продукції, метрологія, сертифікація в системі адміністративного права: навч. посіб. / О. І. Остапенко, Л. І. Сопільник. – Львів: [б. в.], 2011. – 123 с.* 3. *Адміністративна діяльність органів внутрішніх справ: особлива частина: навч. посіб. / В. В. Серета, М. П. Гурковський, М. В. Ковалів, Ю. С. Назар і ін. – Львів: ЛьвДУВС, 2015. – 584 с.* 4. *Старосьцяк Е. Элементы науки управления / Е. Старосьцяк. – М.: Прогресс, 1964. – 168 с.* 5. *Виконавча влада і адміністративне право / В. Б. Авер’янов [та ін.]; ред. В. Б. Авер’янов. – К.: Видавничий Дім “Ін Юре”, 2002. – 668 с.* 6. *Лимская декларация руководящих принципов контроля. Принята IX Конгрессом Международной организации высших контрольных органов (ИНТОСАИ) в 1977 г. Офіційний веб-портал Верховної ради України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/604_001.* 7. *Альберт М. Основы менеджмента: пер. с англ. / М. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоури. – М.: Изд-во “Дело”, 1997. – 704 с.* 8. *Савченко О. В. Державний та громадський контроль: питання співвідношення в умовах розвитку громадянського суспільства / О. В. Савченко / Право і суспільство. – 2015. – № 4. – Ч. 3. – С. 162–167.* 9. *Брижко В. М. Особливості ознак та матеріальна специфічність у сфері інформаційного права / В. М. Брижко // Інформація і право. – 2015. – № 1(13). – С. 15–26.* 10. *Бурило Ю. П. Нагляд (контроль) в інформаційному секторі економіки / Ю. П. Бурило // Порівняльно-аналітичне право. – 2013. – № 3–1. – С. 154–156.* 11. *Звіт про роботу Національної комісії що здійснює державне регулювання у сфері зв’язку та інформатизації за 2014 рік. – К.: НКДРЗІ, 24.03.2015. – 78 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:*

http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf. 12. Єсімов С. С. Правове регулювання застосування інформаційних технологій для формування довіри до органів державної влади / С. С. Єсімов // *Наук. вісник ЛьвівДУВС. Серія юридична* – 2011. – № 1. – С. 173–184. 13. Бортник Н. П. Принципи фінансового контролю в системі інвестиційно-правової політики / Н. П. Бортник, С. С. Єсімов // *Вісник Нац. ун-ту “Львівська політехніка”*. Серія: юрид. науки. – Львів: Вид-во Львівської політехніки. – 2015. – № 824. – С. 14–21. 14. Про доступ до публічної інформації: Закон України від 13.01.2011 № 2939-VI // *Відомості Верховної Ради України*. – 2011. – № 32. – Ст. 314. 15. Про доступ до судових рішень: Закон України від 22.12.2005 № 3262-IV // *Відомості Верховної Ради України*. – 2006. – № 15. – Ст. 128. 16. Про державну таємницю: Закон України від 21.01.1994 № 3855-XII // *Відомості Верховної Ради*. – 1994. – № 16. – Ст. 93.

REFERENCES

1. Anri Fajol'. *Obshhee i promyshlennoe upravlenie [General and industrial management]*. Moscow, Electronic publication: Centre for humanitarian technologies. Available at: <http://gtmarket.ru/laboratory/basis/5783>. 2. Standartyzatsiya, yakist' produktsiyi, metrolohiya, sertyfikatsiya v systemi administratyvnoho prava / O. I. Ostapenko, L. I. Sopil'nyk [Standardization, the quality of the products, metrology, certification in the system of administrative law]. Lviv, 2011, 123 p. 3. Administratyvna diyal'nist' orhaniv vnutrishnikh sprav: osoblyva chastyna: / V. V. Sereda, M. P. Hurkova's'kyu, M. V. Kovaliv, Yu. S. Nazar i in. [Administrative activity of internal Affairs bodies: the special part] / Lviv, 2015, 584 p. 4. Staros'cjak E. *Jelementy nauki upravlenija [Elements of management science]*. Moscow, Progress Publ., 1964, 168 p. 5. *Vykonavcha vlada i administratyvne pravo / V. B. Aver"yanov ta in. [Executive power and administrative law]*. Kiev, Publishing House "In Yure" Publ., 2002, 668 p. 6. *Limskaja deklaracija rukovodjashhikh principov kontrolja. Prinjata IX Kongressom Mezhdunarodnoj organizacii vysshih kontrol'nyh organov (INTOSAI) v 1977 g. [The Lima Declaration of guidelines on control. Adopted by the IX Congress of the International organization of Supreme audit institutions (INTOSAI) in 1977.]*. Available at: http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/604_001. 7. *Osnovy menedzhmenta / M. Meskon, M. Al'bert, F. Hedouri [Fundamentals of management]*. Moscow, Publishing house "Delo" Publ., 1997, 704 p. 8. Savchenko O. V. *Derzhavnyy ta hromads'kyy kontrol': pytannya spivvidnoshennya v umovakh rozvytku hromadyans'koho suspil'stva [State and public control: the correlation of in terms of civil society development]*. *Naukovyy visnyk Pravo i suspil'stvo – Scientific Bulletin Law and society*, 2015, Vol. 4, no. 3, pp. 162–167. 9. Bryzhko V. M. *Osoblyvosti oznak ta material'na spetsyfichnist' u sferi informatsiynoho prava [Features signs and material specificity in the field of information law]*. *Naukovyy visnyk Informatsiya i pravo – Scientific Bulletin Information and the right*, 2015, Vol. 1, no. 13, pp. 15–26. 10. Burylo Yu. P. *Nahlyad (kontrol') v informatsiynomu sektori ekonomiky [Supervision (control) in the information sector of the economy]*. *Naukovyy visnyk Porivnyal'no-analitychne pravo – Scientific Bulletin Comparative right*, 2013, Vol. 3 – 1, pp. 154–156. 11. *Zvit pro robotu Natsional'noyi komisiyi shcho zdiysnyuye derzhavne rehulyuvannya u sferi zv'yazku ta informatyzatsiyi za 2014 rik [Report on the work of the National Commission exercising the state regulation of communications and Informatization 2014]*. Kiev, NCTS Publ., 78 p. Available at: http://nkrzi.gov.ua/images/upload/142/5369/r165_dod_2015-03-24.pdf. 12. Yesimov S. S. *Pravove rehulyuvannya zastosuvannya informatsiynykh tekhnolohiy dlya formuvannya dovery do orhaniv derzhavnoyi vlady [Legal regulation of the use of information technologies for building trust in public authorities]*. *Nauk. visnyk L'vDUVS. Seriya yurydychna – Sciences. Bulletin of Lugod. A series of legal*, 2011. Vol. 1, pp. 173–184. 13. *Pryntsypy finansovoho kontrolyu v systemi investytsiyno-pravovoyi polityky / N. P. Bortnyk, S. S. Yesimov [The principles of financial control in the system investment policy]*. *Visnyk Nats. un-tu “L'vivs'ka Politekhnikha”*. Seriya: yuryd. nauky – *Herald of National University "Lviv Polytechnic"*. Series: law. Lviv: Publishing house of Lviv Polytechnic Publ., 2015, Vol. 824, pp. 14–21. 14. *Pro dostup do publichnoyi informatsiyi [On access to public information]*. *The law of Ukraine on February 13, 2011*. 15. *Pro dostup do sudovykh rishen' [On access to judicial decisions]*. *The law of Ukraine on January 22, 2005*. 16. *Pro derzhavnu tayemnytsyu [On state secrets]*. *The law of Ukraine on February 21, 1994*.